

Evne til innsats

Revisjonen av NATOs nye strategiske konsept vil være en politisk prosess som vil ha stor politisk oppmerksomhet. Dette er alliansens mest overordnede dokument og skal ferdigstilles til høsten, understreker forsvarsminister Faremo

TEKST:
FORSVARSMINISTER
GRETE FAREMO

Regjeringens mål er å sikre oss et moderne forsvar med relevant evne i hele krisespekteret. Vi følger opp det forsvars- og sikkerhetspolitiske arbeidet som ble påbegynt av Stoltenberg I-regje-

ringen. Arbeidet med å styrke Forsvaret fortsetter, og et svært moderne kunnskaps- og kompetansebasert innsatsforsvar med vekt på åpenhet, kjerneverdier og profesjonell forvaltning materialiserer seg.

En prosess som vil ha stor politisk oppmerksomhet gjennom hele 2010 er revisjonen av NATOs strategiske konsept. Dette er alliansens mest overordnede dokument, nest etter selve NATO-trak-

taten fra 1949, og vil legge politiske føringer for NATOs langsiktige innretning. Arbeidet skal ferdigstilles innen toppmøtet i Lisboa denne høsten.

All erfaring tilsier at muligheten for å påvirke slike prosesser er størst når man engasjerer seg i en tidlig fase. Derfor har vi fra norsk side vært aktive fra starten.

Norges syn er at NATO først og fremst må være en *forsvarsallianse* og den pri-

mære organisasjonen for håndteringen av de alliertes sikkerhetsutfordringer.

Kjerneoppgaver

Fra norsk side har vi særlig understreket at konseptet må fokusere på NATOs kjerneoppgaver. Alliansens evne til å forsvare alle medlemslandene i henhold til Atlanterhavspaktens artikkel 5 må være grunnleggende. NATO må være i stand til å gi medlemslandene den tryggheten

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsningsområde. NH-90 skal leveres i løpet av året. Fra testene i oktober i Vestfjorden. (Foto: Kystvakten)

som ligger i et kollektivt forsvar, og gjensidig bistand i tilfelle væpnet angrep er selve fundamentet NATO er bygget på.

NATO bør fortsatt kunne påta seg internasjonale operasjoner "out of area" og utenfor artikkel 5, forutsatt at disse er forankret i klare FN-mandat. Men balansen mellom "hjemme" og "ute" bør gjen-

en bevissthet rundt disse utfordringene skal gjenspeiles i planverk, informasjonsutveksling og øvingsaktiviteter. I tillegg ønsker vi et nærmere samarbeid mellom vårt operative hovedkvarter i Bodø og NATOs kommandostruktur. Flere regelmessige øvelser i NATO-regi vil demonstrere solidaritet. De vil sam-

” Norges syn er at NATO først og fremst må være en forsvarsallianse.

nomgås på nytt. Denne avveiningen er et av de viktigste spørsmålene i strategidiskusjonen. Det er liten tvil om at vi fra norsk side har bidratt til å løfte denne tematikken.

Erfaringene fra NATOs operasjoner illustrer behovet for å samarbeide tett med andre internasjonale aktører. Bare slik sikrer vi helhetlige løsninger. Fra både NATOs og norsk side legger vi opp til en åpen og inkluderende prosess frem mot toppmøtet i Lisboa til høsten.

Nordområdene

Nordområdene er vårt viktigste strategiske satsningsområde.

Stikkord for norsk, militær tilstedeværelse i nord er suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse. Forsvaret utøver dessuten viktig bistand til det sivile samfunn på dette området, for eksempel gjennom kystvakttjeneste, overvåking, redningstjeneste og grensevakt hold. På grunn av de store avstandene, er militær tilstedeværelse i nord også en forutsetning for å kunne komme til innsatsområdet i rett tid. En slik tilstedeværelse øker også evnen til å forebygge episoder og kriser og er et bidrag til regional stabilitet.

NATO har en naturlig rolle å spille i forhold til mulige sikkerhetsutfordringer i regionen. Vi ønsker først og fremst at

tidig kunne danne grunnlag for et samarbeid med Russland på flere områder.

Russland

Russland revitaliseres som stormakt. Det er også en viktig del av europeisk sikkerhet. NATO- og EU-landene må derfor ha en god dialog østover, og det er oppmuntrende at den amerikansk-russiske dialogen nå synes å ha kommet over i et mer positivt spor.

Norges sikkerhetspolitiske situasjon påvirkes i høy grad av utviklingen i Russland. Derfor er det så viktig at vi styrker samarbeidet, også på forsvarsområdet, samtidig som vi må ta høyde for at det kan oppstå situasjoner der vi har motstridende interesser. Vi hevder derfor vår suverenitet og tar vår myndighetsutøvelse og vårt jurisdiksjonsansvar på alvor.

Til tider må vi stille opp med aktive bidrag til militære operasjoner utenfor våre egne nærområder. Som president Obama uttrykte det i sin Nobeltale:

Krigens instrumenter har en rolle å spille for å bevare fred. Dette er helt i tråd med vår egen politiske tenkning; Makten må forankres i retten, men noen ganger må makten brukes i rettens tjeneste.

Derfor er vi i Afghanistan, Tsjad og Adenbukta. Vi bidrar til internasjonal sikkerhet gjennom NATO, FN og EU.

Afghanistan

Vår innsats i Afghanistan er svært omfattende og bidrar til hjelp til selvhjelp. Hovedmålet på militær side er å sette afghanerne bedre i stand til å overta ansvaret for egen sikkerhet, og vektlegge beskyttelse av sivilbefolkningen, i tråd med den så vel ISAFs som nye amerikanske strategien.

Nøkkelen til suksess i Afghanistan er trening og oppbygging av afghanske statsinstitusjoner. Arbeidet med å styrke de afghanske sikkerhetsstyrkene skal koordineres gjennom en felles NATO treningsmisjon, som finansieres gjennom et støttefond der Norge bidrar med 20 millioner dollar i år. I tillegg bidrar vi med ytterligere 10 millioner dollar til oppbyggingen av afghansk politi. Samtidig vrir vi vårt eget militære bidrag ytterligere i retning av trening, opplæring

og støtte. Afghanske styrker skal trinnsvis overta ansvaret for sikkerheten utover i distriktene. Dette er den eneste veien å gå for å sikre at den internasjonale innsatsen for sikkerhet og stabilitet i Afghanistan skal bære frukter.

Vi stiller samtidig klare krav til den afghanske regjeringen. Tiltak for å bekjempe korrupsjon, forbedre styresettet og skape bedre levekår er temaer som vil stå sentralt på den store konferansen om Afghanistan som skal avholdes i London i slutten av januar.

Operasjoner ute

Rett før jul kom jeg hjem fra en rundreise til våre tre største utenlandsoperasjoner. Våre soldater gjør en formidabel innsats både under en stekende afrikansk sol og i et vinterkledd Afghanistan. Jeg så hvordan vårt personell agerte momentant på

alarm om såret afghansk personell i felt. Jeg så den samme innstillingen i Tsjad, der de sørger for høykvalitets helsetjenester til FN-styrken, finner vann og bidrar til å stabilisere krisen som Darfur-konflikten har skapt. Mens jeg var om bord på KNM Fridtjof Nansen i Adenbukta fikk vi oppkalling om pirater. Det viste seg at "piratene" akkurat denne gangen var fredelige fiskere, men drillen var like fullt imponerende. Jeg ble stolt av det jeg så i alle operasjonene jeg besøkte; personell som leverer, holder høy faglig standard og med høy moral. Ikke minst ble jeg imponert over den entusiasmen og det engasjementet som legges for dagen.

Forsvaret har valgt *respekt, ansvar og mot* som sine kjerneverdier. I operasjonene ute så jeg hvordan disse kjerneverdiene ble satt ut i livet på en forbilledlig måte.

” NATO bør fortsatt kunne påta seg internasjonale operasjoner ”out of area” og utenfor artikkel 5, forutsatt at disse er forankret i klare FN-mandat.

De afghanske styrkene skal trinnsvis overta ansvaret for sikkerheten utover i distriktene. Vi vri vårt eget militære bidrag ytterligere i retning av trening, opplæring og støtte. understreker forsvarsministeren. (Foto: FMS)

På min reise så jeg norske soldater gjøre en formidabel innsats i utlandet, både under stekende afrikansk sol og i et vinterkledd Afghanistan. Det gjorde et sterkt inntrykk, understreker forsvarsminister Gerte Faremo etter reise til Tsjad, Adenbukten og Afghanistan. For tiden er det rundt 900 norske soldater som tjenestegjør i utenlandsoperasjoner. Her en norsk FN-soldat i Tsjad. (Foto: Lars Magne Hovtun/FMS)

Nytt utstyr

For å løse Forsvarets primæroppgave; forsvar av vår politiske suverenitet og territorielle integritet, tilfører vi en rekke nye militære kapasiteter og oppgraderer andre.

Vi innfører nye fregatter og MTBer og har anskaffet nye kystvaktfartøy. Ny transportfly dekker behovet for strategisk løftekapasitet, og det første nye maritime helikopteret vil bli levert i år. Hærens avdelinger får økt ildkraft, mobilitet, beskyttelse og ikke minst styrket evne til å samvirke i et fellesoperativt miljø. Blant annet anskaffes et helt nytt artillerisystem, Archer. Vi oppdaterer våre CV 90 stormpanser-vogner og anskaffer nye stridsoppklaringsystemer.

Våre soldater får nytt utstyr, blant annet nye håndvåpen og kommunikasjonsutstyr. Dette betyr mye for soldatenes sikkerhet og stridsevne.

Heimevernet har gjennomgått en dyptgripende kvalitetsreform. To nye fartøy til Sjøheimevernet i år vil være et ytterligere steg mot et mer fleksibelt og moderne heimevern.

Dette forsvaret er vesentlig mindre målt etter personell enn under den kalde krigen. Men enhetenes kvalitet, stridsevne og tilgjengelighet er løftet til et nivå som markerer et kvantesprang sammenliknet med det gamle mobiliseringsforsvaret.

Næringspolitikk

Det er mange viktige næringspolitiske

aspekter ved forsvarssektorens virksomhet. Kjøp av varer og tjenester utgjør årlige utbetalinger opp mot 20 milliarder kroner til ulike norske og utenlandske leverandører. Der det er kostnadseffektivt og forenlig med forsvarssektorens behov, bruker regjeringen Forsvarets anskaffelser aktivt til å videreutvikle industriell kompetanse i Norge. På denne måten fremmes også sysselsetting og eksport.

Innsatsforsvaret bærer alle trekkene som kjennetegner en kompetansebasert organisasjon. Store utfordringer innen teknologi og logistikk, nye arbeidsprosesser og utfordringer krever spisskompetanse og et forsvar som er i kontinuerlig endring for å finne de beste løsningene. En slik organisasjon krever sterke og tydelige ledere som kan utføre sine oppgaver i vanskelige situasjoner, og som evner å foreta gode etiske vurderinger.

Norske soldater

Norske soldaters opptreden ute er en viktig faktor for Forsvarets omdømme. Like viktig er den måten vi ivaretar dem på når de kommer hjem. Det å delta i utenlandsoperasjoner er blitt en normal del av tjenesten, og gir de aller fleste opplevelser og kompetanse de ikke ville vært foruten. Oppdragene oppleves ofte som svært meningsfylte, samtidig som de gir anledning til å teste ut egne ferdigheter og holdninger i krevende situasjoner. Noen sliter imidlertid tungt

etterpå, og disse skal vi følge opp. Arbeidet ble påbegynt gjennom Langtidsplanen og fulgt opp gjennom fjorårets Stortingsmelding.

Forsvaret er en viktig samfunnsaktør som forvalter ansvaret for maktutøvelse i krig og konflikt, er en stor arbeidsgiver, forvalter et omfattende næringslivssamarbeid og forestår ikke minst forvaltning og bruk av betydelige beløp. Samfunnet har krav på å vite hvordan de store summene som settes av årlig til Forsvaret er brukt.

Det gjelder alt fra hvordan vi anvender statens regler for offentlige anskaffelser til hvordan vi håndterer krav til habilitet, notoritet, kontraktsforhold og mye annet. Innenfor rammene som lovverket setter, ønsker jeg at Forsvaret skal åpne seg mot samfunnet i større grad enn tidligere.

Regjeringens mål er å sikre oss et moderne forsvar med relevant evne i hele krisespekteret. Fra suverenitetshevder i det kalde nord til internasjonal bidragsyter i Afghanistans karrige fjell og under Afrikas brennende sol.

Vi spiller en rolle i utviklingen av europeisk og global sikkerhetspolitikk. Utformingen av NATOs nye strategiske konsept er ett eksempel på dette. Vårt virke innen FN og sammen med EU et annet. Å gjøre en innsats for global fred og sikkerhet er vårt fremste forsvarsverk. Og bak står et solid forsvar med evne til innsats. ■